

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

די יארצייטן פון הייליגן טאהשער און ספינקער רבי'ן זי"ע

א גוט מארגן, מאנטאג פרשת שופטים, כ"ז מנחם אב תשפ"ו. א פרייליכן, לעכטיגן געבענטשטן גוט מארגן; א פרייליכן, לעכטיגן געבענטשטן טאג; און א פרייליכן, לעכטיגן געבענטשטן תמיד.

הייליגע, פרייליכע, לעכטיגע און לוסטיגע אידישע קינדער! היינט געפאלט די יארצייט פון צוויי גדולי וצדיקי הדור: רבינו הגאון והקדוש רבי משולם פייש בן רבי מרדכי מטאהש זצוק"ל, און רבינו הגאון והקדוש רבי שמואל צבי בן רבי אברהם אביש מספינקא זצוק"ל. דער הייליגער באשעפער זאל העלפן אז בזכותם זאל מען פועל'ן כל מיני ישועות; זיי זאלן זיין מליצי יושר פאר'ן גאנצן כלל ישראל, מ'זאל פועל'ן אך טוב וחסד, און אלע תפילות זאלן נתקבל ווערן ברחמים וברצון. א כתיבה וחתומה טובה און א גוט געבענטשט יאר פאר אלע אידן, אמן כן יהי רצון.

דעם באשעפער'ס הנהגה: מיטגיין מיט'ן רצון הבורא

א מרביץ תורה פארציילט, אז ער איז אמאל אריינגעגאנגען צום הייליגן צדיק ר' הערשעלע ספינקער זצוק"ל זיך באקלאגן, אז ס'איז דא א געוויסע התרשלות אין די ישיבה וואו ער דינט אלס מרביץ תורה. ער האט געטענה'ט אז ער קען נישט ארבעטן מיט די בחורים וויבאלד די עלטערן ארבעטן נישט מיט. פארוואס ארבעטן די עלטערן נישט מיט? ווייל זיי אליין זענען אויך נישט יורד לעומקן של דברים און פארשטייען נישט די טיפקייט פון די התרשלות, ממילא קאאפערירן זיי נישט און ס'איז זייער שווער צו ארבעטן מיט די בחורים. ער האט געפרעגט דעם ספינקער רבי'ן אן עצה וואס מ'קען טון, אדער אפשר זאל מען גארנישט טון און די הנהגה זאל אויך נאכלאזן.

דער הייליגער רבי הערשעלע ספינקער זצ"ל האט, כדרכו בקודש, צוגעמאכט די אויגן און זיך שטארק פארטראכט. דערנאך האט ער אנגעכאפט דעם מרביץ תורה מיט ביידע הענט און אים א פרעג געטאן: "זאג מיר, זאג מיר, ווער האט איינגעשטעלט די וועלט אין דעם מצב? האבן מיר עס אזוי איינגעשטעלט, אדער דער בורא כל עולמים האט עס אזוי אויסגעשטעלט?"

האט דער מרביץ תורה געענטפערט: "אוודאי האט דער הייליגער באשעפער אלעס געמאכט; מיר טוען דען עפעס?" האט דער הייליגער רבי הערשעלע ספינקער אויסגעפירט: "וויסן זאלסטו, אזוי ווי דו זעסט די וועלט און ווי אזוי זי פירט זיך, דאס איז דער רצון פונעם הייליגן באשעפער, אז די וועלט זאל זיך יעצט אזוי פירן אין דעם מצב. ס'איז נישט שייך זיך צו באקלאגן אויף די הנהגה פונעם אייבערשטן. וואלט געווען דער רצון הבורא אז די וועלט זאל אנדערש אויסזען, וואלט זי אנדערש אויסגעזען. מיר דארפן מיטגיין מיט דעם רצון הבורא; ווי אזוי דער הייליגער באשעפער האט אויסגעשטעלט די וועלט, מיט דעם דארפן מיר מיטגיין. מיר דארפן טון דאס בעסטע וואס שייך און וואס עס איז אין אונזערע יכולות צו טון, מער פון דעם פארלאנגט דער אויבערשטער נישט. די איבריגע וועט דער הייליגער באשעפער משלים זיין."

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, דאס זענען געוואלדיגע ווערטער פאר א מענטש אין יעדן מצב, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות. ווען א מענטש פאלט אריין אין א מצב פון פחדים, פארלירנקייט, יאוש, אדער דערשלאקנקייט; ער זעט ווי די משפחה צעפאלט, ס'געשעט עפעס מיט די קינדער, די מוסדות, די בתי מדרשים, אדער ביי כלל ישראל – מ'זעט אז דער מצב איז עפעס געפערליך. אויב מ'קען עפעס טון, דארף מען אוודאי טון, און דאווענען דארף מען אויך, אבער די איבריגע זאכן? דארף מען זיך מחזק זיין אז דער אייבערשטער פירט די וועלט און אלעס טוט נאר דער אייבערשטער. די וועלט זעט אויס פונקט אזוי ווי דער אייבערשטער וויל זי זאל אויסזען, און מיר דארפן מיטגיין דערמיט מיט אמונה פשוטה. מיר קענען גארנישט און מיר טוען גארנישט; אלעס, אלעס טוט דער הייליגער באשעפער כביכול מיט א השגחה פרטית, און מיר אליין טוען גארנישט. דאס זענען מורא'דיגע ווערטער און א געוואלדיגע חיזוק.

וויאזוי זאגט מען מוסר פאר אנדערע? די עניוה פון רבי ספינקא רבי

דער מרביץ תורה דערציילט, אז ער האט אמאל געפרעגט דעם הייליגן ספינקער רבי'ן: ווען א מרביץ תורה זאגט מוסר פאר תלמידים, וויאזוי קען ער עס זאגן? ער האלט דאך נישט ביי די מדרגה, און ער שפירט דעם ענין פון "קשוי עצמך ואחר כך קשוי אחרים". האט אים רבי הערשעלע ספינקער געענטפערט צוויי תשובות. די ערשטע תשובה איז: צי זאגט מען דען פאר יענעם? מען זאגט דאך פאר זיך אליין, נאר מען לאזט יענעם הערן. א מענטש, ווען ער זאגט מוסר, דארף טאקע טראכטן אז ער זאגט באמת מוסר פאר זיך אליין. די צווייטע תשובה וואס ער האט אים געענטפערט איז: בעצם דער איד וואס זאגט דעם מוסר, אפילו ער געפינט זיך נאכנישט אויף יענע מדרגה, אבער ער וויל דאך אנקומען צו די מדרגה און ער האט אן אמת'דיגן רצון דאס צו דערגרייכן. אין דעם פונקט איז ער יא "דערביי", ער האט דעם עכטן רצון אז ער וויל דארט זיין, און ממילא קען ער עס יא זאגן, ווייל ער שטייט ביי דעם רצון אז ער וויל דארט אנקומען.

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

אבער הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, מיזעט דא די עניוּת, די אמת'ע הארץ פון רבי הערשעלע ספינקער, אז ער האט באמת נישט געהאלטן אז ער זאגט מוסר פאר יענעם; ער האט געזאגט מוסר פאר זיך אליין. ער האט זיך אויסגעשמועסט הויך, אבער ער האט גערעדט צו זיך. ער האט באמת געשפירט אז ער געפינט זיך אין אזא מצב וואס ער דארף אליין די מוסר וואס ער זאגט. דאס איז אמת'ע ענווה, דאס איז אן אמת'ע שפל ברך, און צוליב דעם האט עס אזוי נושא חן געווען און איז אזוי נתקבל געווארן. מ'קען זאגן אז דאס איז דער פשט פון "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב" – אויב א מענטש, ווען ער זאגט עפעס, זאגט ער עס פאר זיין אייגן הארץ און עס גייט באמת אריין אין אים, דאן וועט עס אויכעט אריינגיין אין א צווייטנס'ס הארץ.

די מדרגה פון אהבת ישראל: זיך מיטפרייען ביי יענעם'ס שמחה

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער! רבי הערשעלע ספינקער זצ"ל האט אמאל געזאגט פאר א חתן נאך די חתונה, אז ער איז געווען ביי זיין שמחה און זיך משתתף געווען מיט א גאנץ הארץ: **"איך האב מיך געפרייט ביי דיין שמחה מער ווי איך פריי מיך ביי מייענע אייגענע קינדער.** ביי די אייגענע קינדער האט מען אמאל מורא זיך צו פרייען, ווייל מ'ווייל נישט נהנה זיין צופיל פון די וועלט און מ'ווייל נישט אויסנוצן דעם שכר אויף דער וועלט; אבער ביי א צווייטנס'ס שמחה קען מען זיך פרייען בתכלית השלימות."

איר הערט א מדרגה? ביי זיין אייגענע שמחה האט ער מורא געהאט, אפשר האט ער עפעס אן הנאה פון עולם הזה, אדער אפשר גייט ער באקומען זיין שכר אויף דער וועלט פאר די געוואלדיגע שמחה. אבער ביי יענעם'ס שמחה, וואו עס איז נישט דא קיין שום אייגענע הנאה, קען מען זיך מיטפרייען מיט א פיל גרעסערע שמחה און מיט א מער לב שלם ווי ביי אן אייגענע קינד'ס שמחה. דאס איז די הויכע מדרגה פון אהבת ישראל.

זיך לאזן פירן פונעם באשעפער מיט אמונה ותמימות

דער ספינקער רבי האט אויך אמאל געזאגט: ביים סדר נאכט זאגט מען "שולחן ערוך", און די קינדער טייטשן עס אז מ'עסט און מ'טרינקט און מ'לאזט זיך וואוילגיין לכבוד יום טוב. האט ער געזאגט אויף דעם מורא'דיגע ווערטער: אסאך מאל וויל מען פירן א מענטש בדרך הטוב און אים שטעלן אויף די ריכטיגע וועגן. דער אייבערשטער וויל אז דער מענטש זאל טון וואס איז ריכטיג און ער וויל אים העלפן ער זאל נאר טון גוטס און גיין בדרך הישר. אבער דער מענטש ווייסט עס נישט, ער כאפט עס נישט, און ער לאזט זיך נישט פירן. פסח ביי דער נאכט, ווען מ'קריצט אריין אמונה אין דעם מוח און אין אלע אברים זאגט מען אז מען לאזט זיך וואוילגיין; דאס הייסט, מען לאזט דעם אייבערשטן אונז פירן אזוי אז עס זאל אונז גוט זיין. דאס האט ער אויסגעטייטשט: "מען לאזט זיך וואוילגיין" מיינט אז מען לאזט זיך פירן פונעם אייבערשטן, כדי מיר זאלן קענען גיין בדרך הישר ובדרך הטוב. עס איז נישטא קיין "כחי ועוצם ידי". אזוי האט דער הייליגער ספינקער רבי געלעבט זיין גאנץ לעבן; ער האט זיך געלאזט פירן פונעם אייבערשטן. צוליב דעם איז ער אנגעקומען צו אזעלכע הויכע מדרגות מיט אמונה פשוטה, מיט תמימות, מיט בטחון, און מיט דביקות הבורא.

א סגולה פאר שידוכים: הכנעה און דאנקען אויף וואס מ'האט

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, יעצט הערט זיך צו: אזויפיל אידן דארפן זיווגים שידוכים, אזויפיל אידן קוקן שוין ארויס עס זאל שוין אויפלייכטן ביי זיי אין שטוב. האבן מיר דא א סגולה פון דעם צדיק קדוש וטהור, רבינו שמואל צבי בן רבי אברהם אביש מספינקא זצוק"ל.

רבי אלחנן יוסף הערצמאן האט דערציילט אז ער האט עס געהערט כלי ראשון פון א איד וואס האט געהאט א שטוב מיט קינדער, און עטליכע קינדער זענען שוין געווען אין די יארן פון שידוכים אבער עס איז גארנישט געגאנגען; עס איז געשטאנען א גאנצע שורה פון קינדער. זענען זיי אריינגעגאנגען צו רבי הערשעלע ספינקער פרעגן אן עצה, וויאזוי מען קען פועל'ן אז עס זאלן קומען שידוכים און די קינדער זאלן זיך רוקן איינער נאכן צווייטן, צו טרעפן זייער ריכטיגן זיווג און געהאלפן ווערן.

האט דער הייליגער רבי הערשעלע ספינקער געזאגט פאר דעם איד ער זאל טון דאס וואס ער אליין טוט. וואס טוט דער הייליגער רבי הערשעלע ספינקער אלס א סגולה פאר שידוכים: **ווען מען טראגט אן א שידוך, זאלסטו זאגן: "רבנו של עולם, איך בין דאך אזא מין שלימזל, מיינע קינדער זענען דאך נישט די בעסטע, און דאך קומען נאך שדכנים צו מיר אין שטוב אנטראגן שידוכים? איך דאנק דיר זייער!"** ווייל אין הימל וויל מען הכנעה. דער איד האט טאקע געטון די עצה, און ער האט שנעל חתונה געמאכט איין קינד נאכן צווייטן.

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

הייליגע לעכטיגע קינדער, לאמיר אריינטראכטן: ווען מ'רעדט איבער שידוכים, שפירן מענטשן אז ס'קומט זיך זיי אזוי; די שדכנים דארפן רופן. דאס אליין וואס איך האב א קינד אין די יארן פון שידוכים, איז שוין א סיבה אז מ'זאל מיך רופן. איך האב דאך א קינד וואס האט א גוטן נאמען, א גוטער בחור אדער א גוט מיידל, אן ערליכער, מיט כשרונות און טאלאנטן, שיינע צורות; איך האב געלט, איך האב יחוס, איך האב א גוטן נאמען, וכדומה. אזוי שפירט א מענטש, ווי איינער וואס זאגט אז ס'איז פשוט אז שידוכים דארפן קומען צולויפן.

זאגט דער הייליגער רבי הערשעלע ספינקער: ניין, ניין, נישט אזוי קומען שידוכים. שידוכים קומען מיט הכנעה. שידוכים קומען דעמאלטס ווען א מענטש דאנקט דעם אייבערשטן און ער שפירט אז א שידוך איז א מתנת חנם פונעם אייבערשטן, און ס'קומט אונז גארנישט. מיר דארפן זען אין דעם נסים ונפלאות, "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו" – מיר דארפן זיך וואונדערן. "איך בין אזא שלימזל, מיינע קינדער זענען נישט די בעסטע, און מיר טראגט מען נאך אן שידוכים?" ווען א מענטש זאגט דאס מיט אן אמת און מיט ישוב הדעת, זעט מען אין הימל די הכנעה, און דאס איז די סגולה פאר שידוכים.

אגב, זעט מען דא די צדקות, די תמימות, די ערליכקייט און די שפלות הרוח און ענווה פון דעם הייליגן ספינקער רבי'ן זכר צדיק וקדוש לברכה; אז ער האט געשפירט אז דאס איז די סגולה דורך וועלכע ער האט זוכה געווען צו מאכן שידוכים מיט די קינדער. הפלא ופלא!

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, לאמיר עס אלע אויספרוואוון. און בזכות רבינו שמואל צבי ורבי אברהם אביש זאל מען טאקע זוכה זיין צו זיווגים הגונים. מ'זאל דא אויף די ליניע קענען מבשר זיין בשורות טובות ונחמות אז די סגולה האט געארבעט, און מיר וועלן מפרסם זיין אז די סגולה האט געארבעט און ווייטער מפרסם זיין די סגולה לעילוי נשמת דעם צדיק, און מפרסם זיין דאס ענין פון הכנעה, אמונה און בטחון.

דער הייליגער טאהשער רבי זי"ע די ברייטע הארץ פאר ארימעלייט און די הנהגה פון צדקה

היינט געפאלט די יארצייט פונעם הייליגן טאהשער רבי'ן זכר צדיק וקדוש לברכה, רבינו משולם פייש ב"ר מרדכי, זאל ער זיין א מליץ יושר פאר אלע אידן.

א איד האט דערציילט א הפלא'דיגע מעשה: אינעם ווארטן-צימער פונעם טאהשער רבי'ן איז געזעסן אן ארימאן וואס איז שוין דארט געווען פריער. שפעטער איז אריינגעקומען א גרויסער עושר, ער איז אויך געזעסן דארט און געווארט אריינצוגיין צום רבי'ן. דער רבי איז אדורכגעגאנגען דעם ווארטן-צימער און באמערקט סיי דעם ארימאן און סיי דעם עושר. דער רבי איז אריין אין זיין צימער און געטראכט ביי זיך: "דער ארימאן איז דאך אן עני ואביון מגוזלו, ער דארף דאך האבן אסאך געלט." דעם רבי'נס ווארעם אידיש הארץ, דאס הייליגע הארץ, האט אים געזאגט אז ער וויל העלפן דעם איד. אבער וויאזוי קען ער אים העלפן? דער רבי האט נישט געהאט קיין פרוטה צו געבן, ווייל ער האט שוין אלעס פריער פארטיילט. פלוצלינג האט זיך דער רבי דערמאנט אז דער עושר איז דאך דא. יעצט שטעלט אייך פאר, דער עושר איז דאך געקומען געבן געלט פאר'ן רבי'ן; ער איז נישט געקומען געבן געלט פאר דעם ארימאן וואס זיצט דארט אין זאל און ווארט. אבער דער רבי האט מחליט געווען אז ער גייט ארויסבאקומען פונעם עושר א גרויסן סכום געלט, כדי עס נאכדעם צו געבן פארן ארימאן. מען האט אריינגערופן דעם עושר ערשט, בשעת מען האט געלאזט דעם ארימאן ווייטער ווארטן, און דער רבי האט ארויסגענומען פון אים א סכום פון צען טויזנט דאלער וואס ער האט געגעבן פארן רבי'ן. דער עושר האט דאס געלט געגעבן פארן רבי'ן מיט א גרויסע שמחה.

דער עושר איז ארויסגעגאנגען, און מ'האט אריינגערופן דעם עני. דער עני איז געווען צעבראכן און צוקלאפט, און אזוי פארשעמט. ער האט געזאגט: "רבי, איך האב געמיינט אז אין טאהש איז דא אמת, אבער ס'איז פול מיט חנופה און פול מיט שקר; אלעס גייט מיט אייגענע אינטערעסן. ווייל איך בין אן עני האט מען מיך געמעגט אזוי מבזה זיין? מ'זאל מיר לאזן ווארטן לענגער, און מ'זאל מכבד זיין דעם עושר נאר ווייל ער האט געלט? וואס בין איך שולדיג אז איך האב נישט קיין געלט, אז מ'האט מיך אזוי פארשעמט, אזוי אוועקגעשטופט און אזוי מרחיק געווען?"

דער רבי האט אים גארנישט געענטפערט, נאר אים איבערגעבעטן כדרכו בקודש און זיך אנטשולדיגט. דער רבי האט אים דערלאנגט דעם טשעק פון צען טויזנט דאלער, און דער עני איז ארויסגעגאנגען זייער פרייליך.

אויפ'ן וועג אהיים איז דער עני געפארן אינאיינעם מיט'ן עושר. דער עושר האט באמערקט דעם טשעק וואס ער האט יעצט געגעבן פאר'ן רבי'ן אין דעם עני'ס האנט – די גאנצע צען טויזנט דאלער. האט דער עושר געזאגט פאר'ן עני אז ער האט עפעס פארגעסן און ער מוז נאך עפעס זאגן פאר'ן רבי'ן, און ער איז צוריקגעפארן צום רבי'נס הויז. ער איז אריין צום רבי'ן און געזאגט: "איך מיש מיך נישט אריין אין

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-845-414**

דעם רבינ'ס געשעפטן, אבער וואס טוט זיך דא? דער רבי האט בכלל נישט געעפנט דעם קאנווערט און אפילו נישט געקוקט וויפיל געלט ס'איז דארט דא. איך האב דאך געזען אז דער רבי האט נישט געקוקט, און פונדעסטוועגן האט דער רבי געגעבן פאר איין מענטש צען טויזנט דאלער!"

האט דער רבי געזאגט: "איך דארף נישט קוקן. דער עני דארף וויסן וויפיל דו האסט געגעבן, נישט איך. ווייל ווען מען גיט מיר געלט, גיט מען עס פאר זיינע עניים." דאס איז איין מדרגה פון צדקה.

אמונה אין באשעפער ברענגט עשירות און שמחה

אבער דער רבי האט ארויסגעברענגט פון דער מעשה נאך א געוואלדיגן מוסר השכל. מיר לעבן אויף דער וועלט, און אזוי פיל מאל פילט א מענטש צוקלאפט, פארשעמט, אומבאליבט, דערווייטערט, און אז קיינער האט אים נישט ליב. ער פילט: "איך בין אזוי ווייט פונעם אייבערשטן, איך דאווען נישט, איך לערן נישט; מיינע עלטערן, מיינע מחנכים און די מענטשן ארום מיר האבן מיך נישט ליב; איך בין נישט קיין באליבטער מענטש און נישט קיין געלונגענער מענטש." עס זענען דא אזוי פיל שוועריגקייטן וואס מענטשן גייען אדורך אויף דער וועלט, וואו זיי פילן זיך צוקלאפט, דערנידערט, פארשעמט און זייער מיואש ביי זיך.

אבער ווען א מענטש גלייבט אז דאס אלעס איז פאר זיין טובה וועגן, פאר זיין עשירות – פונקט ווי דער ארימאן וואס, אויב ער וואלט געוויסט אז דער רבי גייט ארויסנעמען צען טויזנט דאלער פונעם עושר, וואלט ער אליין געבעטן אז דער עושר זאל מען קודם אריינפירן. ווען מיר זאלן גלייבן אינעם הייליגן באשעפער, אז ער זארגט פאר אונז, וואלט קיינער פון אונז נישט געווען צוקלאפט, דערווייטערט אדער פארשעמט. דער אייבערשטער זארגט פאר אונזער עשירות, פארן "ברכת ה' היא תעשיר". גלייב אין דעם, לעב אין דעם, און האב א פשוט'ע אמונה אין דעם. לעב בשמחה און לאז נישט נאך קיין איין רגע, וועסטו זען דער אייבערשטער וועט דיר עפענען די אויגן, און דו וועסט קענען זען די ישועות ה' כהרף עין.

א געניטע אויג צו היטן יענעם'ס כבוד און געפילן

מען דערציילט אויפ'ן טאהשער רבי'ן זצ"ל וויאזוי ער האט געהאט א געניטע אויג און א געפיל מכבד צו זיין אנדערע מענטשן און נישט ווי צו טון קיין שום איד. איינמאל איז ער אריינגעקומען פרייטיג צונאכטס צום טיש, און ער באמערקט אז אויפ'ן בענקל לעבן אים, וואו עס זיצט געווענליך דער האדאסער רבי, רבי אביגדור דניאל פיש שליט"א - וואס איז אן איידעם פונעם רבי'ן - זיצט דארט א שיינער איד. ארויסצוריקן א שיינעם איד פון זיין פלאץ, אוי, ווער עס האט געקענט דעם טאהשער רבי'ן ווייסט אז דאס איז ביי אים נישט געווען אזא פשוט'ע זאך. מצד שני, אויב דער איידעם וועט אנקומען און ער וועט אים דארפן זעצן נאך דעם שיינעם איד, וועט ער דאך ווערן פארשעמט. דער רבי האט געטראכט א רגע, און דערנאך געזאגט פאר'ן הויז-בכור: "גיי זאג פאר'ן איידעם" - פאר'ן האדאסער רבי'ן - "אז דער רבי איז זייער הייזעריג און ער וועט מארגן נישט קענען ליינען." דער רבי פלעגט דאך זיין דער בעל קורא. "דער רבי בעט ער זאל בלייבן אינדערהיים און נישט קומען צום טיש, נאר ער זאל זיך גוט פארקוקן די סדרה כדי ער זאל קענען ליינען אנשטאט דעם רבי'ן." מיט דעם קלוגן שריט האט דער רבי מסדר געווען יעדנ'ס כבוד: רבי אביגדור דניאל פיש האט נישט געוואוסט אז ער איז געבליבן אינדערהיים נאר ווייל זיין קביעות'דיגע פלאץ איז געווען פארנומען; פארקערט, ער האט זיך געפילט זייער מכובד אז דער רבי האט אים מכבד געווען צו ליינען אנשטאט אים. און דער אנדערער איד איז אויך נישט געווארן פארשעמט, ער איז געבליבן זיצן אויף זיין ארט און קיינער האט אים נישט וויי געטון.

אוי, פון וואו נעמט מען אזא הארץ? פון וואו נעמט מען אזא ליבשאפט צו אידישע קינדער? הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער,

זיך צוגעוואוינען צו רעדן צום באשעפער און לעבן בשמחה

מיר וועלן מסיים זיין מיט א ווארט וואס דער הייליגער טאהשער רבי זאגט אין "עבודת עבודה". דער טאהשער רבי זאגט, אז א מענטש זאל זיך צוגעוויינען שטענדיג צו רעדן צום אייבערשטן. אז מען רעדט צום אייבערשטן, איז מען שטענדיג בשמחה ובחדוה ובטוב לבב. א מענטש וואס געוויינט זיך צו שטענדיג נאר צו רעדן צום אייבערשטן, ער ווייסט, גלייבט און אנערקענט אז ער קען נישט האבן קיין שום ישועה פון קיין שום בריאה אויף דער וועלט, פון קיין שום זאך אין דער עולם-הזה'דיגער וועלט, נאר פונעם אייבערשטן אליין; דאס איז ווייל ער האט זיך צוגעוויינט אז ער רעדט און רעדט צום אייבערשטן. נאר דער אייבערשטער העלפט, נאר דער אייבערשטער קען אונז העלפן, און נאר דער אייבערשטער וויל אונז העלפן. ער גלייבט אז דער אייבערשטער האט אונז ליב, ווייל דער אייבערשטער זאגט: "אהבתי אתכם אמר ה'", אזוי זאגט דער פסוק אין מלאכי (פרק א', פסוק ב'). ווען א מענטש גלייבט אין דעם, איז ער שטענדיג

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

בשמחה, און עס ווערן בטל אלע מיני צער און אלע מיני רגזנות וואס איז נאר שייך.

שטעל דיך פאר, זאגט דער טאהשער רבי, א מענטש האט א גוטן פריינט וואס איז פיל נענטער צו אים ווי א ברודער, און וואס אימער ער בעט אים, גיט ער אים. דער חבר וויל אים שטענדיג העלפן, טון גוטס, אים מכבד זיין, און טון פאר אים וואס ער נאר קען. וועט דער חבר, דער מקבל, נישט זיין מורא'דיג בשמחה און רואיג? אוודאי! ער וועט שטענדיג זיין בשמחה, און ער וועט האבן א געוואלדיגן תענוג, א רואיגקייט און א געשמאק אין לעבן. קל וחומר בן בנו של קל וחומר, ווען א מענטש שפירט אז **דער הייליגער באשעפער, דער מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וואס מלא כל הארץ כבודו, האט זיך ליב, ער וויל הערן זיינע תפילות און ער וויל זיין טון גוטס; דער אייבערשטער וויל דאך נאר טון גוטס און ער וויל נאר זען פאר יעדעם דאס בעסטע. איז דען שייך אז א מענטש זאל האבן צער אדער רוגזע אויף די וועלט? א מענטש דארף לעבן מיט דער גרעסטער מאס שמחה וואס איז נאר שייך.**

דער רבי טייטשט: "משה" מיינט אלע אידן, ווייל יעדער איד האט אין זיך א ניצוץ פון נשמת משה רבינו. "ישמח משה" – כלל ישראל, אידישע קינדער, פרייען זיך מיט וואס? "במתנת חלקו" – מיט דעם וואס מיר זענען זוכה צו זיין א חלק אלוקה ממעל, א חלק פונעם אייבערשטנס פאלק. "כי עבד נאמן קראת לו" – אז מיר קענען ווערן אנגערופן געטרייע עבדים פארן הייליגן באשעפער און פאר די תורה, דאס איז וואס משמח אונז. "עבדו את ה' בשמחה" – מען דארף דינען דעם אייבערשטן מיט שמחה, און אז א מענטש לעבט אין דעם, גייט אוועק אלע עצבות, די גאנצע מרה שחורה, און אלע כעס און רגזות. מען לעבט נאר מיט שמחה, מיט אהבת הבורא, אהבת התורה און אהבת ישראל.

"ישמחו השמים ותגל הארץ" – די ראשי תיבות זענען דעם שם הוי"ה כסדרן. אויב מען לעבט אין שמחה, "ישמחו" ותגל", דעמאלטס איז דער שם הוי"ה כסדרן, און עס איז דא רחמים וחסדים גלויים.

זאל דער הייליגער באשעפער העלפן עס זאל זיין אן טוב וחסד און רחמים וחסדים גלויים; זכותו יגן עלינו, און מיר זאלן זוכה זיין צו אלע השפעות טובות. זיי זאלן זיין מליצי יושר בעדינו פאר א כתיבה וחתומה טובה און א גוט געבענטשט יאר פאר אלע אידן, און א לעכטיגער תמיד, אמן כן יהי רצון.

כיבוד אב ואם

מיר ווילן אויסשמועסן די גרויסקייט און די וויכטיגקייט פון דער מצוה, ווי שטארק מען דארף קענען די הלכות און די ענינים, וויפיל מען דארף זיך אריינקאכן דערין, און ווי וויכטיג דאס איז פאר אונז אין לעבן. אזוי אויך דער געוואלדיגער זכות הרבים פון מצוה זיין דעם עולם מיט שיעורים, צו פארשפרייטן די ענינים און די מצוות מפי ספרים וסופרים איבער דער מצוה פון כיבוד אב ואם.

די דריי שותפים: טאטע, מאמע, און דער אויבערשטער

מיר געפינען א גמרא אין מסכת קידושין (דף ל' עמוד ב'), וואו די גמרא זאגט ווערטער וואס בעצם וואלט א מענטש נישט געטארט ארויסזאגן פונעם מויל, ווען נישט דאס איז דער רצון השם אז מיר זאלן יא אזוי זאגן און טראכטן. די גמרא זאגט אז עס זענען דא דריי שותפים ווען א מענטש ווערט געבוירן; דאס מיינט אז יעדער מענטש אויף דער וועלט איז באשאפן געווארן דורך דריי שותפים: דער הייליגער באשעפער, דער טאטע, און די מאמע. דער הייליגער באשעפער פאדערט פון יעדן איד צו געדענקען: דו דארפט וויסן אז דו ביסט באשאפן געווארן פונעם אייבערשטן, פון דיין טאטן און פון דיין מאמע. דער אייבערשטער גלייכט צו דעם טאטן און די מאמע כביכול צום הייליגן באשעפער אליין. דאס איז א גרויסע פאדערונג וואס דער אייבערשטער פאדערט דא פון אונז: **פונקט ווי דו קענסט נישט פארגעסן פונעם אייבערשטן, אזוי אויך קענסטו נישט פארגעסן פון דיין טאטע און מאמע.**

די גמרא זאגט אז דער הייליגער באשעפער זאגט: ווען איר זענט מכבד טאטע-מאמע, ווערט עס פאררעכנט ביים אייבערשטן ווי איר אנערקענט אז דער אייבערשטער געפינט זיך דא. דער אייבערשטער וואוינט צווישן אונז, און כביכול מיר זענען אים מכבד. טאמער חלילה וחס מען איז נישט מכבד טאטע-מאמע, איז עס כאילו מיר אנערקענען נישט אז דער אייבערשטער רוהט צווישן אונז, און עס איז כאילו מיר זענען נישט מכבד דעם הייליגן באשעפער. דאס זענען זייער שארפע ווערטער, אבער דאס וויל דער אייבערשטער אז יעדער איד זאל חזר'ן, טראכטן, אנערקענען, און אזוי אנגיין אין לעבן. דער אייבערשטער וויל מיר זאלן פארשטיין אז דו קענסט היטן שבת, הערן שופר בלאזן, עסן אין די סוכה און פאסטן יום כיפור, אבער פונדעסטוועגן, אויב דו ביסט נישט מקיים כיבוד אב ואם, ווערט עס פאררעכנט פארן אייבערשטן ווי דו ביסט אים נישט מכבד. **דו קענסט נישט מכבד זיין דעם אייבערשטן אן מכבד זיין זיינע אנדערע צוויי שותפים**

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

– דיין טאטע און דיין מאמע.

נאך מער, די גמרא ברענגט דארט אז דער אייבערשטער זאגט: ווען איר זענט מצער א טאטע אדער א מאמע, איז עס כאילו מען האט מצער געווען דעם אייבערשטן, און דער אייבערשטער זאגט אז עס איז כאילו ער וואוינט נישט צווישן אונז. ווען איינער איז מצער זיין טאטע און מאמע, איז עס כביכול כאילו ער גלייבט נישט אז עס איז דא אן השראת השכינה, ווייל די שכינה הקדושה וויל נישט רוען צווישן אונז אויב מיר זענען נישט מכבד א טאטע און א מאמע.

די גמרא ברענגט דארט נאך מער, אז די לשון אין פסוק לגבי מכבד זיין א טאטע און א מאמע און לגבי מכבד זיין דעם אייבערשטן, איז די זעלבע: "כבד את אביך ואת אמך" און "כבד את ה' מהונך". מען זעט פון דעם אז דער אייבערשטער האט עס ממש צוגעגליכן גלייך אויף גלייך. ווען א מענטש וויל מכבד זיין די שכינה, דארף ער אוודאי היטן די תורה און גלייבן אינעם אייבערשטן, אבער עס קומט נישט ארויס אז ער האט למעשה מכבד געווען די שכינה, ביז ער איז מכבד זיין טאטע און מאמע.

מכבד זיין די עלטערן מיינט מכבד זיין די שכינה

דער רבינו יונה אין אגרת התשובה (סוף דרש ג') שרייבט קלאר די ווערטער: ווער עס וויל מכבד זיין דעם אייבערשטן, זאל ער מכבד זיין דעם טאטן און די מאמע. ווען א מענטש איז מכבד דעם טאטן און די מאמע, באקומט ער שכן אויף כיבוד אב ואם, און אויך אויף מכבד זיין די שכינה הקדושה, דעם הייליגן באשעפער. **די גאנצע וועלט איז דאך באשאפן געווארן כדי צו מכבד זיין דעם אייבערשטן, ווי עס שטייט: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". זאגט דער אייבערשטער: וויאזוי קענסטו דאס מקיים זיין? דורך מקיים זיין די מצוה פון כיבוד אב ואם.**

און אזוי שטייט אויך אין ירושלמי (פאה פרק א'), אז דאס איז א מצוה חמורה שבחמורות, "הארבער פון הארב", וואס מען געפינט נישט אזא לשון אין חז"ל ביי קיין שום אנדערע פון די תרי"ג מצוות.

דא איז אויך דא א זייער שטארקע רש"י; רש"י הקדוש זאגט דא א לשון וואס ער זאגט נישט אין גאנץ תנ"ך. אין די תורה שטייט ביי די מצוה פון כיבוד אב ואם: "למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך". זאגט רש"י הקדוש: אויב וועסטו מכבד זיין טאטע מאמע, וועסטו האבן אריכות ימים, אבער "ואם לאו" – אויב נישט – "יקצרונך", חלילה וחס ווערן די יארן פון א מענטש פארקירצט.

מיר זעען פון דעם אז דער הייליגער באשעפער וואס האט באשאפן די וועלט, דער הייליגער באשעפער וואס האט אונז באשאפן, וואס האט אויך באשאפן אונזערע עלטערן, דער הייליגער באשעפער וואס האט אונז געגעבן די תורה, דער הייליגער באשעפער וואס האט אונז ארויסגענומען פון מצרים, וואס האט פאר אונז געשפאלטן דעם ים, וואס האט אונז אריינגעפירט קיין ארץ ישראל, וואס האט אונז געבויט דעם בית המקדש, דער הייליגער באשעפער וואס ער איז "הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים", **דער הייליגער באשעפער זאגט: עס איז נישטא קיין כיבוד ה' אן כיבוד אב ואם.**

קומט אויס אז ווען א מענטש טראכט זיך אריין, וואס איז זיין תכלית אין לעבן? וואס דארף מען אינזין האבן פיר און צוואנציג זיבן? די ערשטע זאך איז **דינען דעם אייבערשטן, מכבד זיין דעם אייבערשטן, מורא האבן פונעם אייבערשטן, און תיכף דערנאך כיבוד אב ואם, מכבד זיין טאטע מאמע און מורא האבן פון די טאטע מאמע; ווייל דער הייליגער באשעפער האט די צוויי זאכן צוזאמגעשטעלט און צוגעגליכנט איינס צום אנדערן.** דאס איז דער תכלית החיים, דאס איז די תכלית פון די תורה, דאס איז דער תפקיד פאר וואס מיר זענען אראפגעקומען אויף די וועלט, און דאס ערווארט פון אונז דער הייליגער באשעפער.

עס איז דא אן הלכה, אז ווען חלילה וחס עס גייט אוועק פון דער וועלט איינער פון די זיבן קרובים, דארף מען רייסן קריעה. אבער נאר אויף א טאטע און א מאמע דארף מען רייסן קריעה ביז עס עפנט זיך אויף דאס הארץ און מען זעט דאס פלייש פונעם הארץ. פארוואס? עס שטייט אין ירושלמי, ווייל עס איז אוועקגענומען געווארן די גרויסע מצוה פון כיבוד אב אדער כיבוד אם, אדער ביידע. דאס איז אזא גרויסע מצוה, אז ווען דאס ווערט אוועקגענומען פון א מענטש, ווערט ער אזוי צובראכן, אזוי צוקלאפט און אזוי פארשעמט, אז ער רייסט אויף זיינע קליידער ביז עס עפנט זיך אויף זיין לייב און מען זעט דאס פלייש פון זיין הארץ, וואס דאס איז א זייער ווייטאגליכע זאך. א מענטש טוט עס נישט נאר ווען ער איז זייער פארווייטאגט.

די מצוה אלס א קיום און א 'וויטאמין' פארן לעבן

קומט דאך אויס, אז ווען מיר האבן די מצוה, דארף מען די מצוה נעמען און זיך באלעקן דערמיט, זיך אריינטון דערין, זיך אריינקאכן

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

דערין און לעבן דערין. דאס דארף אונז געבן חיות, דאס דארף אונז געבן זיסקייט, דאס דארף אונז געבן א געשמאק, און מיר דארפן געדענקען: דער הייליגער באשעפער האט אונז געגעבן דערצו א געוואלדיגע שכל פון אריכות ימים ולמען ייטב לך. אלעס וואס דו גייסט האבן אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט וואס איז גוט, האט דער אייבערשטער אנגעהאנגען אין דער מצוה פון כיבוד אב ואם.

פונקט אזוי ווי ביי די מצוות פונעם הייליגן באשעפער אליין געפינען מיר די חיוביים פון "מכבד זיין" און "מורא האבן", האט דער אייבערשטער אויך אזוי איינגעשטעלט ביי כיבוד אב ואם, און אונז באפוילן אז מיר זאלן מכבד זיין די עלטערן און מורא האבן פאר זיי; מיר האבן אין דעם צוויי באזונדערע מצוות. די ערשטע זאך וואס א איד דארף וויסן איז, אז דאס איז מיין תפקיד אויף דער וועלט און פאר דעם ציל בין איך באשאפן געווארן.

א מענטש עסט ווייל אן עסן קען מען נישט לעבן, א מענטש שלאפט ווייל אן שלאפן קען מען נישט עקזיסטירן, און א מענטש וואשט זיך און היט אויף ריינקייט ווייל אויב נישט, קען מען חלילה וחלילה ווערן נישט געזונט און מען וועט נישט קענען מאריך ימים ושנים זיין. ווען א מענטש שפירט נישט גוט גייט ער צו א דאקטאר, ער נעמט מעדיצינען און וויטאמינען. פארוואס טוט ער דאס? ווייל ער האט א כח וואס שטופט אים: "איך וויל לעבן!" יעדע באשעפעניש לויפט און טוט אלעס פארן ציל פון "איך וויל לעבן!" מען אנטלויפט פון סכנה און מען לויפט צום לעבן; אויב א מענטש קען עפעס טון כדי צו לעבן לענגער, וועט עס יעדער איינער טון. מיר יאגן זיך נאך אונזער לעבן, מיר היטן אונזער לעבן, און מיר געבן אכטונג אויף אונזער לעבן.

כיבוד אב ואם איז די מעדיצין און די וויטאמין פאר אריכות ימים, פאר געזונט, פאר פרנסה, פאר נחת, און פאר אלעס וואס א מענטש דארף כדי עס זאל אים זיין גוט אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, יעצט און אויף אייביג, לנצח נצחים, ווייל די תורה איז נצחי. אין די תורה שטייט קלאר אז דאס איז די אריכות ימים פון א מענטש. אויב די תורה האט אנגעהאנגען די לאנגע יארן פון א מענטש אין כיבוד אב ואם, איז דער פשט אז עס איז אזוי ווי לופט צו אטעמען. פונקט ווי מען דארף לופט, עסן, טרינקען, ריינקייט און געזונט כדי צו קענען מאריך ימים זיין, פונקט אזוי דארף מען כיבוד אב ואם כדי צו קענען זוכה זיין צו אריכות ימים.

כדי צו קענען מקיים זיין די מצוה פון ציצית, דארף מען האבן א בגד וואס האט פיר עקן און מען דארף האבן וואל צו מאכן די ציצית. כדי צו קענען מקיים זיין די מצוה פון סוכה, דארף מען האבן די אלע זאכן וואס זענען נויטיג כדי צו בויען די ווענט און לייגן דעם סכך. כדי מקיים צו זיין די מצוה פון לולב און אתרוג, דארף מען האבן א לולב, אן אתרוג, הדסים און ערבות.

כדי צו מקיים זיין די מצוות פונעם אייבערשטן, און כלליות'דיג אלע מצוות, כדי מען זאל האבן א קיום אויף דער וועלט און מען זאל מאריך ימים זיין, מוז מען מקיים זיין כיבוד אב ואם. **כיבוד אב ואם איז דער יסוד פון די גאנצע תורה כולה**, אזוי שטייט אין די ספרים הקדושים; ובפרט ווען דאס איז אונזער אריכות ימים און דאס איז אונזער "למען ייטב לך". דער אייבערשטער זאגט: דו ווילסט עס זאל דיר זיין גוט! איך האב דיר באשאפן מיט א תנאי. דער תנאי איז, אז דו דארפסט מכבד זיין דעם אייבערשטן דורך דעם וואס דו ביסט מכבד דעם טאטן און די מאמע.

הכרת הטוב: דער יסוד פון די מצוה

כאטש מיר זענען מקיים די מצוות התורה אן קיין טעמים, שטייען אבער יא טעמים ביי די מצוה פון כיבוד אב ואם. דער ירושלמי אין פאה און דער חינוך אין מצוה כ"ז ברענגען, אז דורך דער מצוה פון כיבוד אב ואם געוויינט זיך א מענטש איין נישט צו זיין קיין כפוי טובה. דאס מיינט אז א מענטש איז מחויב מכיר טוב צו זיין פאר זיינע עלטערן, פשוט פאר דעם וואס זיי האבן אים אראפגעברענגט אויף דער וועלט.

זיין גאנץ לעבן איז ער משועבד און מחויב צו זיין א מכיר טוב פאר די עלטערן, און דערפאר האט אונז די תורה געגעבן אזעלכע הארבע מצוות, פילע הלכות און פילע זאכן וואס מיר דארפן יא טון אלס כיבוד אב ואם, און זאכן וואס מיר טארן נישט טון כדי נישט עובר צו זיין אויף כיבוד אב ואם, אדער זאכן וואס מיר טארן נישט טון אדער יא טון צוליב מורא אב ואם.

די תורה איז עס מדמה צו כיבוד שמים, צו "כבד את ה'", ווייל די תורה הקדושה וויל אז א איד זאל געדענקען אונזער חיוב פון הכרת הטוב פארן אייבערשטן און נישט מסיח דעת זיין דערפון. **דער משל איז כיבוד אב ואם און דער נמשל איז מכבד זיין דעם אייבערשטן**, אבער דער הייליגער באשעפער האט צוזאמגעשטעלט דעם משל מיט דעם נמשל. ממילא דארף א איד דורכלערנען אלע הלכות, אלע מוסר ספרים, אלע חסידישע ספרים און אלע ענינים פון חז"ל וואו מען קען נאר לערנען. היינט זענען דא אסאך ספרים וואס האבן שוין צוזאמגענומען די אלע ענינים.

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

די אלע ענינים דארף מען לערנען אינעווייניג אין די תורה, אינעם שולחן ערוך און אין די ספרים ארום דעם שולחן ערוך, ווי אויך אין די שאלות ותשובות ספרים, כדי דורכצוטון די דאזיגע געוואלדיגע גרויסע מצוה. דאס שטעלט אוועק יסודות אין עבודת השם און אינעם תכלית פארוואס דער אייבערשטער האט אונז באשאפן אויף דער וועלט.

כיבוד אב ואם איז נישט קיין פרטיות'דיגע מצוה, נאר עס איז א כלליות'דיגע מצוה. הכרת הטוב ברענגט אז א איד זאל שטענדיג קענען מקיים זיין די מצוות התורה און קענען דורכמאכן די שווערסטע נסיונות. אויב א מענטש שפירט הכרת הטוב פארן אייבערשטן, קען ער אים נישט ווידערשפעניגן. און דער אייבערשטער וויל מיר זאלן שפירן א שטארקע הכרת הטוב צו אים, דעריבער האט ער אונז געגעבן דעם משל פון כיבוד אב ואם. כיבוד אב ואם איז טאקע א משל, אבער עס איז א חיוב גמור; דער אייבערשטער וויל אז מיר זאלן זיך דערין אריינקאכן.

יעצט שטעל דיר פאר: די גרעסטע הכרת הטוב וואס איז שייך, וואס מיר קענען קוים מקיים זיין מיט אונזערע שוואכע השגות, איז די הכרת הטוב פארן הייליגן באשעפער. און דער הייליגער באשעפער זאגט: "זיי מקיים כיבוד אב ואם"; אויב וועסטו פארשטיין די הכרת הטוב פאר עלטערן, וועסטו שוין פארשטיין די הכרת הטוב פארן אייבערשטן. דאס וועט דיר ברענגען צו די העכסטע מדרגה פון הכרת הטוב וואס עקזיסטירט, וואס דאס רופט זיך הכרת הטוב פארן הייליגן באשעפער. דער הייליגער באשעפער וויל אונז אויך ווייזן ווי שטארק מיר זענען אנגעהאנגען אין אונזערע עלטערן. א מענטש זאל נישט שפירן: "מיינע עלטערן האבן מיר געבוירן, איך בין שוין גרויס, און יעצט גיי איך מיר מיין אייגענעם וועג." דער הייליגער באשעפער האט אנגעהאנגען אריכות ימים, די שכן אויף דער וועלט, כיבוד ה', מורא ה', און כיבוד אב ואם, כדי א מענטש זאל זיין גאנצע לעבן שטענדיג שפירן משועבד און אונטערטעניגט – אז איך בין שולדיג און איך בין מחויב פאר מיינע עלטערן.

האלטן די מסורה דורך כיבוד אב ואם

און איינע פון די טעמים וואס ווערט געברענגט אין די ספרים איז, וויבאלד ביי אונז כלל ישראל איז מסורת האבות דער יסוד פון קיום התורה. מיר גייען דורך אזויפיל שוועריגקייטן אין די אלע גלות'ן, און דאס וואס שטייט "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אבך", "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך", "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" – דאס האלט אן כלל ישראל עד היום הזה ועד ביאת הגואל. דער אייבערשטער האט געוואלט אז מיר זאלן אזוי חשוב האלטן אונזערע עלטערן, מיר זאלן זיין אזוי אונטערטעניגט און האבן אזא הכנעה פאר זיי, כדי מיר זאלן קענען מקבל זיין פון זיי די מסורה. ווייל אויב מען האלט נישט חשוב די עלטערן און זיי זענען ביליג אין די אויגן פון די קינדער, קען מען נישט מקבל זיין די מסורה, און חלילה איז די גאנצע תורה און די גאנצע מסורה אין א סכנה. ממילא האט דער אייבערשטער אוועקגעשטעלט די מצוה פון כיבוד אב ואם, וואס דאס האלט אן דעם קיום התורה פון קבלת התורה – און נאך פריער פון אדם הראשון – ביז ביאת הגואל, ועד בכלל לעולמי עד ולנצח נצחים.

די טיפע לערנונגען פון בן סורר ומורה

אין ספר "מאה שערים" ברענגט ער אראפ: פארוואס ווערט א בן סורר ומורה געהרגעט? מ'האט אים נישט געקענט סתם געבן שלעק? נאר ווייל ער "איננו שומע בקול אביו ובקול אמו", קומט אים שוין צו ווערן געהרגעט? דער תירוץ איז, אז די תורה האט אזוי שטארק אנגעהאנגען דעם ענין פון כיבוד אב ואם אין די תורה, אז די תורה הקדושה זאגט דא עדות: איינער וואס הערט נישט אויס דעם קול פון זיין טאטע און מאמע, וועט צום סוף נישט היטן די תורה. דעריבער דארף מען אים שוין דן זיין "על שם העתיד"; וויבאלד ער גייט סיי ווי נישט היטן די תורה, קען מען אים שוין הרגענען, און ער איז שוין חייב מיתה. דאס איז א זייער טיפע דערהער וואס די תורה הקדושה לערנט אונז ארויס פון בן סורר ומורה.

חז"ל זאגן אבער אז א "בן סורר ומורה" איז למעשה קיינמאל נישט פארגעקומען. די תורה הקדושה האט עס נישט געשריבן כדי מיר זאלן דאס אויספירן למעשה, ווייל עס איז כמעט א זאך וואס איז אוממעגליך און עס איז טאקע קיינמאל נישט געשען. דער גאנצער דערהער פון בן סורר ומורה איז אונז צו ווייזן די געוואלדיגע וויכטיגקייט פון כיבוד אב ואם. די תורה הקדושה זאגט אונז: **איינער וואס איז זיך מכניע במחשבה, דיבור ומעשה צו זיינע עלטערן, און ער היט אפ כיבוד אב ואם מיט אלע הידורים, מיט אלע חומרות, מיט א גאנצע תמימות און אמת'דיגקייט – ער וועט היטן די גאנצע תורה.** אזא מענטש קען לעבן און זוכה זיין מאריך ימים ושנים טובים צו זיין. אבער אויב איז ער אזא מחוצף, אזא עזות פנים, אזא בוגד און פעלטשער צו זיינע עלטערן אז ער ווערט אנגערופן א "בן סורר ומורה", זאגט דער אייבערשטער אז ער איז חייב מיתה, און די וועלט דארף נישט האבן אזא סארט מענטש.

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

ווען מ'איז מקיים כיבוד אב ואם, וויל דער אייבערשטער אז מ'זאל נישט בלויז לעבן, נאר מאריך ימים זיין.

קומט אויס אז אין כיבוד אב ואם ליגט דער יסוד פון אמונה, דער יסוד פון דער תורה, דער יסוד פון מסורה, און דער יסוד פון הכרת הטוב. אלע צוגעהערן וואס מיר דארפן האבן כדי צו קענען דינען דעם אייבערשטן, זיין נאנט צו אים, היטן די תורה, און זיך האלטן ביי אידישקייט – דאס אלעס הענגט די תורה אן אין כיבוד אב ואם; אלעס ליגט אין דער מצוה פון כיבוד אב ואם.

כיבוד אב ואם איז נישט קיין פרטיות'דיגע מצוה, נאר א כלליות'דיגע; די מצוה פון כיבוד אב ואם איז די גאנצע תורה כולה. דער קיום פון כלל ישראל, דער קיום פון עבודת השם, דער קיום פון תיקון המדות, און אלעס וואס א איד דארף האבן אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, האט דער אייבערשטער מצמצם געווען זייער שטארק בדרך כלל אין דער מצוה פון כיבוד אב ואם.

אין תנא דבי אליהו פרק כ"ו שטייט: ווען א מענטש וויל האבן לאנגע טעג און יארן, עשירות און כבוד, ער וויל האבן א גוט לעבן בעולם הזה און בעולם הבא, א לעבן וואס האט נישט קיין סוף, קיין קץ און קיין תכלית – וואס זאל ער טון? ער זאל מקיים זיין דעם רצון פון דעם אייבערשטן און דעם רצון פון זיין טאטע און מאמע. דער תנא דבי אליהו נעמט דאס ביידע צוזאמען, ווייל דאס איז אין אלגעמיין דער יסוד פון כיבוד אב ואם.

אין ספר אורחות יושר (סימן י"ד) שטייט, אז כיבוד אב ואם איז איינע פון די זאכן וואס, חלילה, אויב מען איז עס נישט מקיים – וויבאלד דערין הענגט אזויפיל פון די תורה, אזויפיל כבוד שמים און מורא שמים – ווערט א מענטש באשטראפט דא אויף די וועלט. איינע פון די גרעסטע שטראפן איז, אז זיינע קינדער וועלן אים נישט מכבד זיין און נישט מורא האבן פאר אים. דאס איז נישט קיין פשוט'ע זאך; **מען זעט טאקע אז די מענטשן וואס זענען מקיים כיבוד אב ואם, זענען זייערע קינדער זיי מכבד, אבער די מענטשן וואס זענען נכשל געווארן אין כיבוד אב ואם, זענען די קינדער זיי נישט מכבד.**

א מענטש דארף וויסן אז די תורה הקדושה באצאלט שכן אפילו פאר די אומות העולם אויף די מצוה פון כיבוד אב ואם. מיר זעען אז עשו האט געהאט אסאך זכויות אין די מצוה פון כיבוד אב ואם, און די סיבה פארוואס מיר געפינען זיך נאך היינט אין גלות איז ווייל עשו האט מקיים געווען כיבוד אב ואם מיט אזא שטארקייט. יעדער קען דאך די מעשה אין גמרא פון דמא בן נתינה, וואס איז געווען א גוי און האט זוכה געווען צו גרויס שכן צוליב די מצוה פון כיבוד אב ואם, ווייל די תורה הענגט אן דעם גאנצן קיום העולם אין כיבוד אב ואם; די וועלט האלט זיך אויף דער מצוה. ווען א מענטש וויל נישט באשטראפט ווערן אויף דער וועלט, ווען א מענטש וויל האבן שכן אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, און ווען א מענטש וויל שפירן אז ער האט א זכות צו קענען מקיים זיין די גאנצע תורה, איז די תשובה אויף דעם כיבוד אב ואם.

דער חזון איש האט אמאל פארהערט קינדער, און די קינדער האבן אים געפרעגט וויאזוי ער האט זוכה געווען צו זיין אזא גאון עולם, האט ער געענטפערט אז דאס איז אלעס געקומען דורך דער מצוה פון כיבוד אב ואם.

טון די מצוה בלויז ווייל דער אויבערשטער האט געהייסן

אבער מיר דארפן געדענקען, מ'פארציילט אז דער הייליגער רבי מענדעלע רימינאווער האט אמאל געלערנט מיט זיינע תלמידים. אינמיטן איז אריינגעקומען אן ארימאן בעטן צדקה. דער הייליגער רבי מענדעלע רימינאווער האט געהייסן דעם גבאי אים געבן א גאלדענע מטבע. נישט קיין קופערנע, א ביליגע, נאר א גאלדענע, א טייערע מטבע. דער ארימאן האט ממש אויפגעלאכטן, און ער איז ארויסגעגאנגען. דאס איז געווען א גרויסער סכום.

א פאך מינוט שפעטער האט דער הייליגער רבי מענדעלע רימינאווער זיך זייער באקלאגט. די סיבה פארוואס ער האט געגעבן די מטבע איז געווען ווייל ער האט רחמנות געהאט אויף דעם מענטש; ער איז געווען צעריסן און צעשליסן, בלאס און אויסגעמאגערט. ער האט נישט געקענט צוקוקן די צעבראכענע צורה פון דעם ארימאן, דערפאר האט ער געגעבן אזא גרויסע מטבע. ער איז אבער נישט געווען צופרידן מיט דעם, און ער האט געזאגט פארן גבאי ער זאל צוריקרופן דעם ארימאן.

ווען דער גבאי האט צוריקגערופן דעם ארימאן, האט ער זיך דערשלאקן; ער האט געמיינט אז דער רבי האט זיך זיכער טועה געווען און אים געגעבן א גאלדענע מטבע אנשטאט א קופערנע, און יעצט וויל ער עס צוריקבעטן. ער איז געווען פארוואונדערט ווען ער איז אריינגעקומען און דער הייליגער רבי מענדעלע רימינאווער האט אים געגעבן נאך א גאלדענע מטבע.

האט דער גבאי געפרעגט: "רבי, וואס איז דא געשען?" האט דער רבי געענטפערט, אז דאס ערשטע מאל האט ער עס געגעבן מצד רחמנות

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפ"ו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

און נישט אלס די מצווה פון צדקה, אבער יעצט האט ער עס געגעבן לשם מצוות צדקה.

א איד טוט נישט קיין מצווה ווייל ער פארשטייט עס אדער ווייל עס איז שכלי, נאר ווייל דער אייבערשטער האט אזוי געהייסן. רבי מענדעלע רימנובער איז נישט געווען רואיג מיט דעם וואס ער האט מקיים געווען די מצווה פון צדקה אויס רחמנות, און נישט ווייל דער אייבערשטער האט געהייסן. די מצווה פון כיבוד אב ואם זעט מען טאקע ביי די גוים אויך, און "מאיבי תחכמני" לערנען מיר ארויס דערפון אסאך זאכן. די מצווה פון כיבוד אב ואם איז שכלי, עס איז הכרת הטוב, עס ברענגט אריכות ימים, "למען ייטב לך", עשירות, געזונט, פרנסה און נחת – אלעס וואס א איד דארף. אבער דער תכלית איז, אז א מענטש דארף מקיים זיין די מצווה בתמימות ווייל אזוי שטייט אין די תורה: "כבד את אביך ואת אמך", אן קיין טעם, אן קיין נגיעות און אן קיין אייגענע פניות, נאר ווייל אזוי שטייט אין די תורה.

לערנען די הלכות און מקיים זיין די מצוה בתמימות

ווען א מענטש לערנט די הלכות פון כיבוד אב ואם, מיט אלע טעמים און יסודות וואס מיר האבן פריער אין קורצן ארויסגעברענגט, געבט דאס א חשק; דאס ווייזט די הארבקייט און די גרויסקייט פון די מצווה, און דאס וועקט אויף אין אונז געפילן דערצו. אבער ווען עס קומט למעשה עס מקיים צו זיין, דארף מען עס טון בלויז ווייל דער אייבערשטער האט אזוי געהייסן. מען דארף עס מקיים זיין פונקטליך וויאזוי עס שטייט אין שולחן ערוך, לויט אונזערע מנהגים און אונזער מסורה, און אזוי ווי עס שטייט אין די לשונות פון די פוסקים, חז"ל, ספרי מוסר, ספרי חסידות, און די ספרי ראשונים ואחרונים. מיר טוען עס בתמימות, ווייל צום סוף, נאך אלע מעשיות, שטייט אין די תורה "תמים תהיה עם ה' אלקיך", "התהלך עמו בתמימות". מען דארף מקיים זיין די תורה ווייל איך בין באשאפן געווארן צו טון דעם רצון הבורא אן קיין שום טעם – א חוק בלי טעם.

עס איז א געוואלדיגער רווח אז מיר פארשטייען די טעמים און מיר כאפן ארויס די גרויסקייט פון יעדע מצווה. דאס וואס מיר האבן א היקף און זענען ארומגענומען מיט אזויפיל שיינע זאכן ארום יעדע מצווה, געבט אונז גוטע הרגשים און הייבט אונז אויף ממדרגה למדרגה. דער אייבערשטער ווייסט אבער אז סוף-כל-סוף זענען מיר בלויז בשר ודם. מיר האבן אזויפיל נסיונות פונעם יצר הרע, פון גשמיות, און פארשידענע מניעות ועיכובים, דעריבער האט דער אייבערשטער אונז געגעבן א מתנה – די טעמים – כדי עס זאל אונז העלפן מקיים זיין די מצווה. **אבער די מצווה אליין טוט מען ווייל אזוי שטייט אין די תורה, אן קיין שום חכמות.**

דער סך הכל וואס קומט ארויס איז: א איד איז באשאפן געווארן צו האבן הכנעה פאר א טאטע און א מאמע, ווייל ער איז באשאפן געווארן צו האבן הכנעה פארן אייבערשטן.

ער איז באשאפן געווארן לויב צו האבן דעם אייבערשטן, מכבד צו זיין דעם אייבערשטן, און מורא צו האבן פונעם אייבערשטן; און דעם גאנצן ענין האט דער אייבערשטער אריינגעלייגט אין כיבוד אב ואם אויך, וואס דאס ברענגט א מענטש ער זאל דינען דעם אייבערשטן.

א מענטש דארף זיך קאכן אין כיבוד אב ואם פונקט ווי ער קאכט זיך אין עבודת השם און עבודת הבורא, ווייל דער אייבערשטער האט דאס צוגעגליכן איינס צום צווייטן.

דער יסוד פון כיבוד אב ואם איז אז א מענטש דארף וויסן: די תורה און דער אייבערשטער זענען די ערשטע, און תיכף נאכדעם קומט כיבוד אב ואם. נאר ווען עס שטייט אין די תורה קלאר, מיט א געוואלדיגע קלארקייט, אז מען איז פטור פון כיבוד אב ואם אדער אז דא גייט נישט אן די מצווה, דעמאלטס איז דער פשט אז דא עקזיסטירט נישט די מצווה. איך טו עס נאר ווייל עס שטייט אין די תורה, נישט ווייל איך זוך פטור צו ווערן אדער זיך ארויסצודרייען פון דער מצווה פון כיבוד אב ואם, ווייל איך וויל זיך דערפון בשום אופן נישט ארויסדרייען. דאס איז דאך מיין תפקיד און מיין תכלית, דאס איז מיין אריכות ימים, און דארט ליגט מיין גאנצער עולם הזה און עולם הבא, סיי גשמיות און סיי רוחניות; אלעס וואס איך האב און וואס איך דארף ליגט אין כיבוד אב ואם, וממילא וויל איך זיך בפירוש נישט ארויסדרייען דערפון. אבער מיר מאכן נישט קיין אייגענע תורה; וואס עס שטייט אין די תורה דארף מען טון, און וואס עס שטייט נישט, טוט מען נישט.

די מצוה איז דיין לעבן און דיין רפואה

אבער מען דארף געדענקען: מענטשן לויפן נאך צו זיין געזונט, מענטשן לויפן צו עסן געזונטע עסנווארג און צו טון זאכן וואס בויען אויס דאס געזונט. מענטשן מאכן איבונגען און גייען אויף געוויסע דייעטן, וואס מען מעג יא עסן און וואס נישט; מענטשן טוען דורך אלע ענינים

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

פון געזונטהייט. פארוואס? ווייל מען וויל לעבן! **כיבוד אב ואם** איז די מעדיצין און דער וויטאמין פאר דער נשמה, פארן גוף, פארן נפש-רוח-נשמה-חיה-יחידה, פאר אונזערע מחשבה, דיבור ומעשה, פאר אונזער הצלחה אין לעבן ברוחניות ובגשמיות; אונזער זיס לעבן און אונזער לעכטיג לעבן – אלעס ליגט אין **כיבוד אב ואם**.

עס איז פונקט אזוי ווי ווען איינער הערט אז עס איז דא א געוויסע מאכל וואס עס איז דא דערויף אפילו א ספק ספיקא אדער א חשש שבחשש, און צוויי דאקטוירים האלטן אז דאס איז חלילה וחס מקצר ימים – עס פארקירצט דאס לעבן פון א מענטש אדער עס ברענגט געוויסע מחלות – וועלן ניינציג אדער ניין-און-ניינציג פראצענט מענטשן דערפון אנטלויפן. ביי יעדע ספק, ספק ספיקא, אדער ספק ספק ספיקא פון **כיבוד אב ואם**, שפילט מען זיך מיט אריכות ימים און מען שפילט זיך מיט דעם טאג-טעגליכן זיסן לעבן. דער אייבערשטער זאגט: "וויילסט א גוט לעבן? **כיבוד אב ואם** איז דער וועג!" און דאס איז גילטיג ביי מענער און ביי פרויען; יעדער איינער, לויט ווי עס שטייט אין שולחן ערוך, איז מחויב – בחורים און מיידלעך, נישט קיין חילוק ווי אלט מען איז.

אודאי זענען דא הלכות פאר פרויען און הלכות פאר פארהייראטע פרויען; ס'זענען דא הלכות פאר מענער און פאר פארהייראטע מענער. עס זענען דא הלכות פאר געוויסע יארגאנגען און פאר געוויסע אופנים, אבער מען דארף קענען די הלכה גוט; **מען טאר נישט סתם מקיל זיין און זיך פארלאזן אויף וואס מען האט געהערט פון דעם אדער יענעם. מען דארף דאס גוט דורכלערנען און גוט דורכטון**. אבער געדענק, אז מחמיר צו זיין און מהדר צו זיין אין די מצווה ברענגט אריכות ימים און אלע גוטע זאכן, און מיט דעם ביסטו מכבד דעם אייבערשטן. **אויב דו ווילסט מכבד זיין דעם אייבערשטן מיט אלע הידורים און מיט אלע חומרות, זאלסטו האבן הידורים און חומרות אין כיבוד אב ואם**.

די שוועריקייט פון כיבוד אב ואם איז ווען א מענטש וויל זיין א מענטש פאר זיך אליין, און ער וויל נישט אז קיינער זאל אויף אים געוועלטיגן. אבער געדענק, נישט דיין טאטע און מאמע געוועלטיגן אויף דיר, נאר די תורה געוועלטיגט אויף דיר. **כיבוד אב ואם** איז די תורה וואס געוועלטיגט אויף דיר, און דו ביסט באשאפן געווארן פאר דעם צוועק.

פונקט אזוי ווי דו טראכסט נישט אז דיין מויל מיט דיין מאגן געוועלטיגן אויף דיר ווען דו פילסט אז דו מוזט זיי באדינען און געבן צו עסן און צו טרינקען ווען זיי זענען הונגעריג אדער דארשטיג. און דאס איז נישט נאר ווען זיי ווילן, נאר אויך וואס זיי ווילן; ווייל אויב דער צונג פארטראגט נישט קיין זאלץ נאר צוקער, קענסטו נישט עסן קיין געזאלצענע עסן, און אויב דער מאגן פארטראגט נישט קיין פעטס, קענסטו נישט עסן קיין פעטע מאכלים.

וויפיל שעבודים האט א מענטש צו זיין מויל און צו זיין מאגן? וויפיל שעבודים האט א מענטש צו יעדן אבר זיינע? פארוואס שפירסטו נישט אז ס'איז א שעבוד? ווייל דער סך הכל איז: "איך וויל לעבן". און יעדע זאך וואס גייט אריין אינעם גדר פון "איך וויל לעבן", ווערט ביי א מענטש נישט באטראכט אלס א שעבוד; דאס איז גאר די הנאה פונעם מענטש, ווייל איך בין דאך באשאפן געווארן צו לעבן. האסטו שוין אמאל געזען א מענטש זאל זיין ברוגז אויפן שלאף ווייל ער געוועלטיגט אויף אים? ער ווערט מיד ווייל ער ווייסט אז אזוי קומט דאס לעבן.

כיבוד אב ואם מיינט נישט אז דער טאטע און די מאמע געוועלטיגן אויף דיר; דאס איז לופט צו אטעמען, דאס איז דיין לעבן. עס איז נישט אז זיי געוועלטיגן אויף דיר, נאר דו נעמסט זיי זיי זאלן געוועלטיגן אויף דיר ווייל דו ווילסט לעבן און דו ווילסט האבן אלע גוטע זאכן. ממילא, פונקט ווי דו גיבסט פאר דיין צונג צו טרינקען אדער צו עסן פאר דיין גוף, אזוי טוסטו **כיבוד אב ואם** ווייל דו ווילסט, ווייל דו לויפט נאכן לעבן און דו לויפט נאך צו האבן גוטע זאכן. מענטשן פארן אין די מרחקים אויף חדשים צו מאכן געלט און צו טון געשעפטן, אבער דו דארפט דאס נישט, דו קענסט בלייבן דא. דאס איז אלע רפואות און אלע ישועות, אלע ברכות און אלע הצלחות; די גרעסטע עשירות ברענגט **כיבוד אב ואם**. "ברכת ה' היא תעשיר" – עשירות קומט פון די ברכה פונעם אייבערשטן. און דער אייבערשטער זאגט: ווילסטו מיך מכבד זיין? ווילסטו מיר געבן? גיב פאר דיין עלטערן, גיב פאר מיינע שותפים. כביכול, ווען עס וואלט נישט געשטאנען אין די תורה וואלט מען עס נישט געקענט זאגן, אבער אין די תורה שטייט עס.

ווען א מענטש שפירט אז א טאטע און א מאמע זענען אים שווער, איז עס פונקט ווי ער זאל שפירן אז דאס עסן איז אים שווער, דאס שלאפן איז אים שווער, זיינע פיס זענען אים שווער, און אפשר אסאך מאל איז דער קאפ אים שווער ווייל עס וועגט צופיל; **עס איז די זעלבע סארט מחשבה**. ווייל פונקט ווי דו דארפט האבן א קאפ צו לעבן, דו דארפט א הארץ צו לעבן, און דו דארפט לונגען צו אטעמען, אזוי דארפטו **כיבוד אב ואם** כדי צו לעבן, צו אטעמען און אנגיין. דאס זענען די יסודות וואס מען דארף מכיר זיין, אנערקענען, זיך גוט איבערחזרן, זיך אריינטון אין דעם, און אריינברענגען אין דעם א שמחה און א געשמאק.

**דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א
א לעכטיגן גוט מארגן א פרשת שוטים כו מנחם אב תשפו
קול פנים מאירות 8211-414-845**

און יעצט, נאכדעם וואס איר האט געהערט דעם שיעור הקדמה צו כיבוד אב ואם, גלוסט זיך שוין און עס ווילט זיך שוין צו לערנען, צו הערן שיעורים און זיך אריינצוטון אין מצוות כיבוד אב ואם. דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן אלע זוכה זיין צו דער ברכה וואס שטייט אין די תורה: "למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך". יעדער זאל האבן אריכות ימים, עס זאל פאר יעדן גוט זיין, און מיר זאלן זוכה זיין צו דינען דעם אייבערשטן באמת ובבלב שלם, ביז מיר וועלן זוכה זיין מקרב צו זיין די גאולה שלימה במהרה דידן, אמן.

זענט איר איינער וואס העלפט אנדערע אידן זיך בויען אדער שטייגן איז די "מדריכים" שיעורים געמאכט פונקט פאר אייך.

מלמדים, טיטשערס און עסקנים זאגן עדות וואסערע שטארקע נוצן זיי האבן ארויסגענומען פון דעם, וויאזוי צו פארשטיין די

מענטשן מיט וועם זיי ארבעטן, און זיי צו ברענגען צו א בעסערע פלאץ שנעלער און בעסער. האנדלט אייך איין די

"מדריכים" שיעורים היינט דורך רופן אונזער אפיס 845-414-8212, עקסטענשאן 1.

זייט מזכה את הרבים צעשפרייט פנים מאירות בכל קצוי תבל 845-414-8211